

N:o 89.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1899, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förbättrad pension åt öfverstelöjtnanten i armén, majoren vid Gotlands infanteriregemente m. m. grefve A. F. Cronstedt.

(1 U. A.)

Uti en till Riksdagen den 14 april 1899 aflåten proposition (n:o 89) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att å öfverstelöjtnanten i armén, majoren vid Gotlands infanteriregemente m. m. grefve A. F. Cronstedt måtte, hvad anginge rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelse att, efter afgången, tjenstgöra under krigstid och större rustningar, få tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehölles i cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, dervid såsom tjenstetid vid armén måtte få inräknas äfven den tidrymd, under hvilken grefve Cronstedt tjenstgjort vid marinregementet före detta truppförbands öfverflyttande till armén, och att det fyllnadsbelopp, som sålunda blefve erforderligt utöfver de pensionsförmåner, grefve Cronstedt hade att från flottans pensionskassa utbekomma, måtte få utbetalas från de medel, hvilka anvisades till bestridande af fyllnadspensioner vid armén.

Till statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 14 april 1899 har föredragande departementschefen uti denna fråga anført följande.

Uti en af militärbefälhafvaren på Gotland den 17 december 1898 med tillstyrkan af bifall öfverlemnad skrift hade öfverstelöjtnanten i armén, majoren vid Gotlands infanteriregemente m. m. greve Anton Fredrik Cronstedt — under förmälan, att han vore född den 15 november 1838 och den 5 mars 1861 utnämnts till underlöjtnant vid marinregementet, hvarest han befordrats till löjtnant den 5 februari 1869 och till kapten den 21 februari 1879, samt att han den 16 september 1881 utnämnts till major och bataljonschef vid dåvarande Gotlands nationalbeväring — hos Kongl. Maj:t anhållit, att, då han på grund af särskilda bestämmelser icke egde rätt till högre pension än 2,333 kronor 33 öre, men det måste vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att han i detta afseende icke blefve försatt i sämre ställning än sina vederlikar vid armén, Kongl. Maj:t täcktes bereda honom rätt att vid afskedstagandet komma i åtnjutande af enahanda pensionsförmåner, som tillkomme öfriga majorer vid armén, eller 2,800 kronor.

Med afseende å förevarande ansökning erinrade departementschefen, att, efter marinregementets år 1871 beslutade öfverflyttande från flottan till armén, genom kongl. bref den 5 april 1872 förordnats, bland annat, att marinregementets dåvarande med lön försedda befäl och underbefäl skulle förblifva i åtnjutande af pensionsrätt i amiralitetskrigsmanskassan mot erläggande till kassan af stadgade pensions- och gratialafgifter;

att vidare genom kongl. bref den 17 maj 1872 dåvarande subalternofficerare vid marinregementet medgifvits rätt att i mån af uppkommande ledigheter kunna blifva befordrade till kaptens grad, dock att de officerare, hvilka sålunda blefve till kaptener befordrade, skulle vid uppnådd full pensionsålder, från hvilken tid tjänstgöringsskyldighet icke ifrågakomme i vidsträcktare mån än för dem, hvilka erhållit afsked med fyllnadspension, frånträda tjänstgöringspenningar och åtnöjas med den i stat bestådda lön, samt att alla officerare, hvilka af ifrågavarande befordringsrätt ville sig begagna, skulle vara underkastade dels förflyttning till annat infanteriregemente eller corps, derest Kongl. Maj:t funne sådant lämpligt, dels ock i afseende å pensionsförmåner de bestämmelser, som för pensioner från amiralitetskrigsmanskassan jemte fyllnadspension då vore eller framdeles blefve meddelade;

samt att greve Cronstedt efter vunnen befordran till major vid Gotlands nationalbeväring, uppå ansökning, blifvit genom kongl. bref den 23 juni 1882 förklarad berättigad att, så länge han tillhörde nämnda nationalbeväring i den grad, han derstädes då innehade, kvarstå såsom delegare i amiralitetskrigsmanskassan med samma rätt till

pension och fyllnadspension jemte gratial för möjligen efterlevande enka och barn, som, om han blifvit till motsvarande grad vid marinregementet befordrad, skolat tillkomma honom, med skyldighet att fortfarande erlägga de afgifter, som honom ålegat, derest han i berörda regemente qvarstått.

Öfver grefve Cronstedts förberörda ansökning hade, enligt hvad departementschefen vidare meddelade, direktionen öfver arméns pensionskassa den 28 december 1898 afgifvit infordradt utlåtande och dervid anført, att sökandens pensionsrätt visserligen blifvit bestämd genom kongl. brefvet den 23 juni 1882, till följd hvaraf han icke vore berättigad till högre pension än sammanlagdt 2,333 kronor 33 öre, men att såsom skäl för bifall till den gjorda ansökningen föreläge dels den omständighet, att i sistberörda kongl. bref icke förefunnos någon bestämmelse, enligt hvilken det ålåg sökanden att efter uppnådd pensionsålder afgå ur tjensten, dels ock att Riksdagen, uppå särskilda af Kongl. Maj:t åren 1892 och 1897 gjorda framställningar, medgifvit, att å åtskilliga från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerare och underofficerare finge, hvad anginge rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelsen att, efter afgången, tjenstgöra under krigstid och större rustningar, tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehölles i kongl. cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, äfvensom att de fyllnadsbelopp, som sålunda blefve erforderliga utöfver den pension, desse officerare och underofficerare hade att från flottans pensionskassa utbetomma, finge utbetalas från de medel, hvilka anvisades till bestridande af fyllnadspensioner vid armén.

Vid sådant förhållande och då sålunda förbemälde till Blekinge bataljon öfverflyttade, men i likhet med sökanden vid marinregementet förut anstälde officerare och underofficerare genom Riksdagens öfvermålade beslut blifvit i afseende å pensionsförmånernas storlek likstälde med öfrige vederlikar vid armén, ansåge direktionen det vara med bilighet öfverensstämmande, att jemväl sökanden genom likartade bestämmelser bereddtes rätt att vid afskedet bekomma pensionsförmåner till det belopp, som majorer vid arméns öfriga regementen och corpser åtnjöte, eller 2,800 kronor.

Direktionen öfver flottans pensionskassa, som i ärendet jemväl blifvit hörd, hade under den 10 sistlidne februari anført, att sökanden, som numera uppnått 60 lefnadsår och erhållit sin första officersfullmagt den 5 mars 1861 samt stått uti oafbruten tienst vid marinregementet och Got-

lands nationalbeväring, eller numera Gotlands infanteriregemente, under mera än 30 år efter 20 års ålder, uppfyllt föreskrifna vilkor för erhållande af full pension och fyllnadspension efter innehafvande majorsgrad och, jemlikt amiralitetskrigsmanskassans och flottans pensionskassas reglementen samt kongl. cirkuläret den 20 november 1860, vore berättigad till 1,530 kronor pension ur flottans pensionskassa och 803 kronor 33 öre fyllnadspension af statsverket eller tillsammans 2,333 kronor 33 öre.

Beträffande den nu föreliggande ansökningen hade direktionen funnit sig böra, med instämmande i hvad direktionen öfver arméns pensionskassa i ärendet anfört, tillstyrka, att utöfver de pensionsförmåner å sammanlagdt 2,333 kronor 33 öre, som sökanden vid afskedstagandet egde utfå från flottans pensionskassa, måtte från de medel, hvilka anvisades till bestridande af fyllnadspensionerna vid armén, till honom få utbetalas det fyllnadsbelopp af 466 kronor 67 öre, som erfordrades för att han vid afskedet måtte bekomma samma pensionsförmåner, som majorer vid armén åtnjöte, eller 2,800 kronor.

Slutligen hade arméförvaltningen den 11 april 1899 afgifvit utlåtande i frågan och dervid till en början fäst uppmärksamheten derå, att anledningen, hvarför sökanden icke längre önskade begagna sig af den pensionsrätt enligt flottans pensioneringsgrunder, hvilken på hans egen ansökan blifvit honom vid öfverflyttningen från marinregementet till hans nuvarande majorsbeställning undantagsvis medgifven, torde vara att finna deri, att, efter sedermera skedd lönereglering, de hans majorsbeställning efter arméns pensioneringsgrunder nu tillkommande pensionsförmåner blifvit högre än de, hvaraf han enligt sagda medgifvande skulle vid afskedet komma i åtnjutande. Då emellertid vid marinregementets indragning de för regementets dåvarande befäl af Kongl. Maj:t med Riksdagen gjorda särskilda pensioneringsbestämmelser, af hvilka ofvannämnda medgifvande åt sökanden varit en följd, uppenbarligen afsett att lända denna personal till förmån och icke till olägenhet, och icke billigt vore, att grefve Cronstedt vid afskedet från sin majorsbeställning vid Gotlands infanteriregemente undfinge lägre pension än öfrige majorer på arméns stat, samt dertill komme, att någon åldersgräns för hans qvarstående i tjenst icke vore med hans nuvarande pensionsrätt förbunden, hade arméförvaltningen i sitt ofvan åberopade utlåtande förklarar sig anse både billighet och statens intresse fordra, att sökandens ansökning blefve i utbyte mot hans nu till tiden obegränsade tjänsterätt bifallen, hvarjemte arméförvaltningen, lika med direktionen öfver flottans pensionskassa, funnit det naturligt, att sökanden,

som under sin tjänstetid erlagt honom åliggande pensionsavgifter till flottans pensionsinrättning, jemväl efter afskedet derifrån erhöle alla de pensionsförmåner, hvartill han nu vore berättigad, eller 2,333 kronor 33 öre, och att endast fyllnaden i 2,800 kronor med 446 kronor 67 öre utginge från fjerde hufvudtitelns medel; och hade arméförvaltningen på grund häraf hemställt, att, i närmaste öfverensstämmelse med Riksdagens åren 1892 och 1897 fattade beslut, framställning rörande majoren grefve Cronstedts pensionsrätt måtte hos Riksdagen göras.

Departementschefen anförde för egen del, att, på grund af hvad sålunda blifvit i ärendet upplyst och då en under andra förutsättningar gifven bestämmelse rörande grefve Cronstedts pensionsrätt icke enligt hans åsigt borde utgöra hinder för, att grefve Cronstedt, hvilken sedan år 1881 varit major på stat och genom nya arméorganisationen blifvit i fråga om tjänstgöringsskyldighet och aflöningsförmåner likställd med öfriga majorer vid armén, jemväl i afseende på pensionsförmåner blefve likställd med desse, han förordade aflåtande af proposition i enlighet med hvad myndigheterna tillstyrkt.

Utskottet, som funnit Kongl. Maj:ts förevarande framställning vara byggd på enahanda grunder, som föranledt Riksdagens beslut år 1892 angående pensionsrätt m. m. för från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerare och år 1897 i fråga om förbättrad pension åt två på samma sätt öfverflyttade fanjunkare, hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 maj 1899.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
